

Guantánamo: vankien syömälakko

Euroopan parlamentin päätöslauselma 23. toukokuuta 2013 Guantánamosta ja vankien nälkälakosta (2013/2654(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Guantánamosta,
- ottaa huomioon 18. huhtikuuta 2012 antamansa päätöslauselman vuosikertomuksesta ihmisoikeuksista maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla, mukaan luettuina vaikutukset EU:n strategiseen ihmisoikeuspolitiikkaan¹,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevat sekä mielivaltaiset pidätykset, tahdonvastaiset katoamiset ja kidutuksen kieltävät kansainväliset, eurooppalaiset ja kansalliset sopimukset, kuten 16. joulukuuta 1966 tehdyn kansalaisyhteisöoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen ja sen asiaa koskevat pöytäkirjat,
- ottaa huomioon 15. kesäkuuta 2009 annetun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Amerikan yhdysvaltojen yhteisen julkilausuman Guantánamo Bayn vankileirin sulkemisesta ja yhteisiin arvoihin, kansainväliseen oikeuteen sekä oikeusvaltion periaatteeseen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen perustuvasta terrorismin vastaisesta tulevasta yhteistyöstä,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun Navii Pillayn 5. huhtikuuta 2013 Guantánamon vankileiristä antaman lausunnon, jonka mukaan monien vankien pitäminen vangittuina määräämättömän ajan täyttää mielivaltaisen vangitsemisen tunnusmerkit ja rikkoo selvästi kansainvälistä oikeutta,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteet ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan,
- A. ottaa huomioon, että Guantánamo Bayn jäljellä olevista 166 vangista monet ovat aloittaneet nälkälakon protestina vankileirin tämänhetkisille olosuhteille;
- B. ottaa huomioon, että jäljellä olevista vangeista 86 on määritelty vapautettaviksi, mutta toistaiseksi heitä pidetään edelleen vangittuina;
- C. toteaa, että Euroopan unioni ja Yhdysvallat kunnioittavat samoja vapauden, demokratian ja kansainvälisen oikeuden, oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien perusarvoja;
- D. toteaa, että ainakin 10:tä nälkälakkoon osallistuvaa vankia on pakkosyötetty heidän

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2012)0126.

pitämiseen elossa; ottaa huomioon, että lääkäreiden tekemät kansainväliset sopimukset edellyttävät, että yksilön perusteltua ja vapaaehtoista päätöstä nälkälakkoon osallistumisesta on kunnioitettava;

- E. toteaa, että Euroopan unionilla ja Yhdysvalloilla on yhteiset uskonnonvapautta koskevat arvot; ottaa huomioon, että lukuisten raporttien mukaan amerikkalaiset sotilashenkilöt ovat käsitelleet vangeille kuuluvia Koraaneja epäasianmukaisesti vankisellien tarkastusten yhteydessä;
- F. ottaa huomioon, että 15. kesäkuuta 2009 annetussa EU:n ja Yhdysvaltojen yhteisessä julkilausumassa pantiin merkille presidentti Obaman sitoumus sulkea Guantánamo Bayn vankileiri 22. tammikuuhun 2010 mennessä ja suhtauduttiin myönteisesti muihin toteutettaviin toimenpiteisiin, joita ovat terrorismin torjuntaa koskevien säilöönotto-, siirtämis-, oikeudenkäynti- ja kuulustelupolitiikkojen perinpohjainen tarkistus ja suurempi avoimuus näihin politiikkoihin liittyvien käytäntöjen suhteen;
- G. panee merkille, että Yhdysvallat on sulkemassa ainoan siviililentoreitin Guantánamoon, jolloin ainoaksi lentomahdollisuudeksi jää sotilaslento, jolle pääsy edellyttää Pentagonilta saatavaa lupaa, mikä rajoittaa toimittajien, asianajajien ja ihmisoikeustyöntekijöiden pääsyä Guantánamoon;
- 1. panee merkille läheisen transatlanttisen suhteen, joka perustuu yhteisiin perusarvoihin ja siihen, että kunnioitetaan sekä yleismaailmallisia ja ehdottomia perusihmisoikeuksia, kuten oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus olla joutumatta mielivaltaisen pidätyksen kohteeksi; pitää myönteisenä monissa kansainvälisissä ihmisoikeuskysymyksissä tehtävää tiivistä transatlanttista yhteistyötä;
- 2. kehottaa Yhdysvaltojen viranomaisia kohtelemaan vankeja heille luonnostaan kuuluvaa ihmisarvoa kunnioittaen ja takaamaan heidän ihmisoikeutensa ja perusvapautensa;
- 3. ilmaisee huolestuneisuutensa nälkälakossa olevien ja pakkosyötettyjen vankien hyvinvoinnista ja kehottaa Yhdysvaltoja kunnioittamaan heidän oikeuksiaan ja päätöksensä;
- 4. kehottaa Yhdysvaltoja harkitsemaan uudestaan päästöstään sulkea ainoa siviililentoreitti Guantánamo Bayhin, sillä tämä rajoittaisi tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan jäsenten pääsyä paikalle;
- 5. kehottaa Yhdysvaltoja valvomaan, että uskonnollista materiaalia käsitellään ja kunnioitetaan asianmukaisella tavalla, ja noudattamaan tarkastuksista määrättyjä pakollisia menettelyjä;
- 6. korostaa, että edelleen pidätettyinä olevilla vangeilla olisi oltava oikeus saada pidätyksensä laillisuus säännöllisesti uudelleen tarkasteltavaksi kansalaisyhteiskunnasta ja poliittisista oikeuksista tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen 9 artiklan mukaisesti, jossa todetaan, että ”jokaisella, jolta on riistetty hänen vapautensa pidättämällä tai vangitsemalla, on oikeus tuomioistuimessa vaatia, että hänen vapaudenriistämisenä laillisuus viipymättä tutkitaan ja että hänet vapautetaan, mikäli toimenpide ei ole laillinen”;
- 7. toistaa tuntevansa suuttumusta ja tyrmistystä kaikkien suuriin ihmisjoukkoihin

kohdistuvien terrorihyökkäysten takia ja ilmaisee solidaarisuutensa tällaisten hyökkäysten uhreille sekä myötätuntonsa tuskaa ja kärsimystä kokeneille uhrien perheille, ystäville ja sukulaisille; toistaa kuitenkin, että terrorismia ei saa torjua vakiintuneiden yhteisten perusarvojen, kuten ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja oikeusvaltion periaatteiden, kustannuksella;

8. pitää valitettavana, että Yhdysvaltojen presidentin sitoumusta sulkea Guantánamo tammikuuhun 2010 mennessä ei ole vielä pantu täytäntöön; toistaa Yhdysvaltojen viranomaisille osoittamansa kehotuksen tarkistaa sotilaskomissiojärjestelmää oikeudenmukaisten oikeudenkäyntien varmistamiseksi, sulkea Guantánamo ja kieltää kaikissa yhteyksissä kidutus ja huono kohtelu sekä vangitseminen määräämättömäksi ajaksi;
9. pitää valitettavana, että Yhdysvaltojen presidentti päätti 7. maaliskuuta 2011 allekirjoittaa pidätystä koskevan presidentin asetuksen ja että sotilastuomioistuimia koskeva kiello kumottiin; on vakuuttunut siitä, että tavanomaiset siviilioikeudenkäytön mukaiset rikosoikeudenkäynnit ovat paras tapa ratkaista Guantánamon vankien asema; vaatii, että Yhdysvaltojen pidättämät henkilöt olisi asetettava pikaisesti syytteeseen ja heille olisi järjestettävä oikeudenkäynti oikeusvaltioperiaatetta noudattavien kansainvälisten normien mukaisesti tai muutoin vapautettava; korostaa tässä yhteydessä, että samoja oikeudenmukaisia oikeudenkäyntejä koskevia vaatimuksia olisi sovellettava kaikkiin syrjimättä;
10. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman sotilastuomioistuimet asettavalle viranomaiselle, Yhdysvaltojen ulkoministerille, Yhdysvaltojen presidentille, Yhdysvaltojen kongressille ja senaatille, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, neuvostolle, komissiolle, EU:n jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, YK:n pääsihteerille, YK:n yleiskokouksen puheenjohtajalle ja YK:n jäsenvaltioiden hallituksille.